

Ghettoer i det arbejdende DK

■ **BLOGS** | Af Annette Franck

2. NOV. 2015

Børsen inviterer igen til vigtig samfundsdebat. 'Danmark forfra' stiller som tidligere kampagner afgørende spørgsmål om, hvad skal vi leve af i fremtiden, hvordan vi genopfinder os selv, og om det er vigtigt for os at være danske?

'Danmark Forfra' bliver lanceret med Dannebrog. Jeg havde nær tabt rejsekortet, da jeg så kampagnen tværs over Nørreport i myldretiden. Pia K har vundet hævd på flaget som symbol for lukkede grænser mod omverden og åbne velfærds-kasser for danskere. Ja, sådan Børsen! Lad os da tage flaget tilbage i en mere perspektivrig debat om vores velfærdsstat og nationale identitet.

Men med al respekt, så er gennemslagskraften af Børsen debatten desværre nok begrænset, for store grupper af erhvervsaktive skatteborgere i det arbejdende Danmark deltager ikke. Børsens debattører er en snæver elite af privatansatte ledere, specialister og økonomer, der mødes i et indforstået fagsprog. Den offentligt ansatte mellemlider eller teamlederen i en servicevirksomhed med lokale kunder er fraværende.

Vi har nemlig ghettoer i det arbejdende Danmark. Vi kalder dem sektorer og brancher. De fungerer som parallelsamfund med begrænset gensidig forståelse og interesse. Det truer den professionelle sammenhængskraft, der er helt afgørende for udviklingen af vores samfund. Men Børsens debatter er for vigtige til at begrænse.

Ikke et ord om vækst

Jeg oplever mange 'virkeligheder' i mit arbejdsliv som konsulent i forandringskommunikation. Her ser jeg de store forskelle i, hvordan arbejdspladser definerer dygtighed og vurderer samfundsansvar. Jeg er uddannet i så forskellige fag som voksenpædagogik og MBA. Derfor færdes jeg hjemmevant i mange arbejdsmiljøer, fra socialpædagoger til ingeniører eller ledere i den finansielle sektor. Jeg kan blive meget bekymret over at opleve de store forskelle.

Opfattelserne er så forskellige, at sproget ændrer sig. Tag et typisk begreb fra en Børsen-debat: Vækst. Økonomer stiller ikke spørgsmålstejn ved, at vækst er en forudsætning for udvikling af både virksomheder og samfund. Erhvervsledere sætter vækst og indtjening som grundlæggende præmis.

Men ofte hører jeg veluddannede og ansvarlige mennesker tage stærkt afstand fra vækst som målsætning: 'Vi bliver ikke lykkeligere af vækst, for vi har jo ikke brug for at købe mere' eller 'Vores miljø kan ikke bære mere vækst, så vi skal ikke have flere eller større biler'. Opfattelsen er, at vækst er lig med merforbrug og ressourcetræk. At tage afstand fra vækst som målsætning er i denne optik samfundsansvarligt og reflekteret, i modsætning til alle de jakkesæt der ukritisk tumler videre i et kapitalistisk hamsterhjul. Derfor giver præmissen om vækst ikke mening for mange, så de læser ikke Børsen og deltager ikke i debatterne.

Hvad sker der, hvis vi erstatter ordet 'vækst' med 'aktivitet'? Vi har brug for aktivitet i vores samfund. Aktivitet, der giver os nye løsninger og flere muligheder for at bidrage til at løse opgaver for vores kunder, patienter eller klienter. Bioteknologi og grøn teknologi er glimrende eksempler på 'vækst', der grundlæggende handler om ny og mere aktivitet. Miljøløsningerne kommer jo ikke fra dem, der afviser kapitalismen og det private initiativ og føler sig tilpas med en nøjsomhedsstrategi. Redningen kommer i form af teknologi, udviklet af 'nørdere' som i tide bliver matchet med finansiering leveret af 'jakkessættene'. Ja, vi har brug for aktivitet.

Den grimme profit

Afstandstagen fra profit er ikke et halvfjerds-fænomen. Jeg oplever, at mange med stolthed og indignation fastslår, at profit ikke motiverer dem. Profit er noget, som grådige mennesker tager fra andre. Opfattelsen har stor indflydelse på valg af både uddannelse og arbejdsplads og bidrager til ghetto-dannelsen i det arbejdende Danmark.

Måske skulle vi lave en 'søg og erstat', så vi i stedet taler om 'overskud'? Overskud skaber vi med aktivitet, hvis vi altså koncentrerer aktivitet om noget, der skaber værdi. Overskud frisætter ressourcer til andre aktiviteter, som f.eks. at investere i at arbejdspladsen kan udvikle ny viden, vise socialt ansvar, overleve at lave fejlinvesteringer, etc.

Det kunne skabe forståelse af, at en krone ikke bare er en krone? En profitkrone lyder måske som penge, vores politikere berettiget til at konfiskere fra grådige mennesker til den store fælleskasse. Men en overskudskrone er farlig at kradse ind, hvis det forhindrer forsat Ja: aktivitet i den virksomhed, der skaber overskudskronen, for det har jo betydning for samfundet i form af jobs, viden og investering i udvikling.

De rige snakker

Med en bredere og fælles forståelse af nødvendigheden af aktivitet, der skaber overskud, får skattepolitik og regulering af ejerskab måske relevans for hele det arbejdende Danmark? Når Børsens kernelæsere debatterer lovgivning om fondsejerskab og konsekvenser af virksomhedsbeskatning, kan debatten ellers lyde som om, at problemet er, hvordan 'de rige' kan blive 'endnu rigere'. Så snakker de færreste danskere med, selvom det kan handle om fælles interesser i at beholde vores arbejdspladser og fastholde grundlaget for at være et videnssamfund.

Sammenhængskraft i det arbejdende DK

I Børsens debatter opnår 'executives i hjørnekontorer' hurtigt enighed om, at samfundskagen ikke har en absolut størrelse. Derfor er vækst, profit og rammevilkår for erhvervsvirksomheder grundlæggende hele samfundets interesser. Men den forståelse gælder ikke i mange andre 'arbejdsghettoer', såvidt jeg erfarer.

Hvis 'Danmark Forfra' skal have nødvendig gennemslagskraft, skal vi derfor også diskutere den manglende sammenhængskraft i det arbejdende DK. Det kunne skabe bredere forståelse af, at mange andre offentlige debatter i andre medier handler om glasuren på samfundskagen, så derfor har alle interesse i, at den kage ikke bliver mindre. Vi kan starte med at oversætte debatten i det arbejdende Danmark: Vi har brug for aktivitet, så vi skaber overskud til alt det andet, vi gerne vil i vores samfund.

PS: Den offentlige arbejdsghetto har også et ord for 'vækst'. Det hedder 'flere ressourcer'. Her vil man nemlig også gerne levere mere aktivitet for at skabe – ja, rigtigt gættet: Overskud til samfundet.